

Để mỗi lá phiếu thực sự là niềm tin, trách nhiệm và kỳ vọng chính đáng của cử tri

12:29 09/03/2026

Ngày bầu cử đại biểu Quốc hội khóa XVI và đại biểu HĐND nhiệm kỳ mới - "Ngày hội non sông", sự kiện chính trị quan trọng đang đến gần. Trong bối cảnh đất nước tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy tinh gọn, vận hành theo mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, yêu cầu nâng cao chất lượng đại biểu dân cử càng được đặt ra rõ nét hơn.

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh - Phó Chủ tịch Thường trực kiêm Trưởng Tiểu ban Nhân sự Hội đồng Bầu cử quốc gia

Trước sự kiện trọng đại này, phóng viên đã có cuộc trao đổi với Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh - Phó Chủ tịch Thường trực kiêm Trưởng Tiểu ban Nhân sự Hội đồng Bầu cử quốc gia về những điểm mới trong tiêu chuẩn đại biểu cũng như yêu cầu để mỗi lá phiếu của cử tri thực sự gửi gắm niềm tin vào một

bộ máy đại diện tinh gọn, chuyên nghiệp và hành động.

Thưa bà, trong bối cảnh tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả và vận hành theo mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, bà có thể phân tích rõ những điểm mới trong tiêu chuẩn đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND nhiệm kỳ tới? Những tiêu chí nào được nhấn mạnh hơn so với trước đây để bảo đảm sự tương thích với mô hình tổ chức mới?

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh: Trong bối cảnh chúng ta tiếp tục đẩy mạnh sắp xếp tổ chức bộ máy theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả và từng bước hoàn thiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, yêu cầu đặt ra đối với đội ngũ đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND nhiệm kỳ tới là rất cao, toàn diện và thực chất hơn.

Trước hết, về nguyên tắc, tiêu chuẩn đại biểu vẫn phải bảo đảm đầy đủ các yêu cầu theo quy định của pháp luật: Trung thành với Tổ quốc, Nhân dân và Hiến pháp; có phẩm chất chính trị vững vàng, đạo đức trong sáng; gắn bó mật thiết với cử tri; có năng lực, trình độ và điều kiện thực hiện nhiệm vụ đại biểu. Tuy nhiên, trong bối cảnh mới, việc cụ thể hóa và nhấn mạnh các tiêu chí này có những điểm đáng chú ý.

Một là, nhấn mạnh hơn yêu cầu về bản lĩnh chính trị và tư duy đổi mới, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Khi bộ máy được tổ chức tinh gọn, thẩm quyền và trách nhiệm của mỗi cấp, mỗi thiết chế được xác định rõ ràng hơn thì vai trò của đại biểu trong giám sát và quyết định các vấn đề quan trọng càng trở nên thực chất. Đại biểu không chỉ đại diện về mặt hình thức mà phải thực sự có chính kiến, có khả năng phản biện và tham gia hoạch định chính sách.

Hai là, yêu cầu cao hơn về năng lực chuyên môn và kỹ năng lập pháp, giám sát, quyết định vấn đề quan trọng. Đối với đại biểu Quốc hội, trong bối cảnh xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, chuyển đổi số, phát triển kinh tế số, kinh tế xanh, hội nhập quốc tế sâu rộng, đại biểu cần có kiến thức nền tảng vững chắc và khả năng phân tích chính sách. Đối với đại biểu HĐND, trong mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, thẩm quyền của cấp tỉnh và cấp xã được xác định rõ ràng hơn, đòi hỏi đại biểu phải am hiểu thực tiễn địa phương, có năng lực thẩm tra, giám sát và quyết định những vấn đề sát dân, sát cơ sở.

Ba là, đặc biệt coi trọng tính đại diện thực chất và sự gắn bó với Nhân dân. Khi bộ máy được tinh gọn, khoảng cách giữa chính quyền với người dân phải được thu hẹp hơn. Đại biểu phải thực sự là cầu nối hai chiều, kịp thời phản ánh tâm tư, nguyện vọng chính đáng của cử tri, đồng thời truyền tải đầy đủ chủ trương,

chính sách của Đảng và Nhà nước tới Nhân dân.

Bốn là, bảo đảm cơ cấu hợp lý gắn với chất lượng. Việc giới thiệu, hiệp thương, lựa chọn người ứng cử cần quán triệt quan điểm lấy chất lượng làm trọng tâm, đồng thời bảo đảm sự tham gia của phụ nữ, người trẻ, người ngoài Đảng, đại diện các thành phần, lĩnh vực, vùng miền, qua đó phản ánh đầy đủ tính đa dạng của xã hội.

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh cùng đoàn công tác kiểm tra thực tế tại một khu vực bỏ phiếu ở Quảng Ninh

Yêu cầu cao về năng lực hoạch định, giám sát đối với đại biểu HĐND

Việc chuyển sang mô hình chính quyền địa phương 2 cấp đặt ra yêu cầu rất cao về năng lực giám sát, quyết định các vấn đề quan trọng ở địa phương. Theo bà, đại biểu HĐND các cấp cần được "thiết kế" về cơ cấu và tiêu chuẩn như thế nào để không chỉ đại diện mà còn thực sự đủ năng lực hoạch định, phản biện và kiểm soát quyền lực trong bối cảnh mới?

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh: Việc vận hành mô hình chính quyền địa phương 2 cấp đòi hỏi phải tiếp tục làm rõ hơn vai trò, thẩm quyền và trách nhiệm của từng cấp chính quyền, đồng thời nâng cao thực chất hoạt động của HĐND với tư cách là cơ quan quyền lực nhà nước ở địa phương. Trong bối cảnh đó, yêu cầu đối với đại biểu HĐND không chỉ dừng ở tính đại diện mà phải đáp ứng đầy đủ năng lực hoạch định, giám sát và kiểm soát quyền lực.

Trước hết, về cơ cấu, cần tiếp tục quán triệt nguyên tắc bảo đảm tính đại diện rộng rãi, nhưng đồng thời phải đặc biệt coi trọng yếu tố chuyên môn, kinh

nghiệm thực tiễn và khả năng tham gia quyết định các vấn đề quan trọng của địa phương. Cơ cấu đại biểu cần phản ánh hài hòa giữa các lĩnh vực quản lý nhà nước chủ yếu, các ngành kinh tế - xã hội trọng điểm, khu vực doanh nghiệp, đội ngũ trí thức, cũng như đại diện các tầng lớp Nhân dân. Tuy nhiên, cơ cấu không thể là mục tiêu tự thân, mà phải phục vụ mục tiêu nâng cao chất lượng hoạt động của HĐND.

Về tiêu chuẩn, trong mô hình 2 cấp, khối lượng công việc và yêu cầu quyết sách ở mỗi cấp chính quyền sẽ rõ ràng và tập trung hơn. Do đó, đại biểu HĐND cần có năng lực phân tích chính sách, khả năng đọc, hiểu và phản biện các báo cáo, đề án, dự thảo nghị quyết; có tư duy độc lập, khách quan khi xem xét, quyết định những vấn đề liên quan trực tiếp đến phát triển kinh tế - xã hội, ngân sách, đầu tư công, quy hoạch, đất đai... Đây là những lĩnh vực tác động sâu rộng đến đời sống người dân và sự phát triển bền vững của địa phương.

Đồng thời, yêu cầu về kỹ năng giám sát cần được nhấn mạnh hơn. Giám sát trong bối cảnh mới không chỉ là chất vấn tại kỳ họp, mà còn bao gồm theo dõi việc thực hiện nghị quyết, giám sát chuyên đề, khảo sát thực tiễn và kiến nghị hoàn thiện chính sách. Đại biểu phải thực sự chủ động, có trách nhiệm đến cùng với những vấn đề mình đã nêu ra trước cử tri.

Một yếu tố quan trọng khác là bản lĩnh và trách nhiệm giải trình. Khi phân cấp, phân quyền được đẩy mạnh, quyền hạn đi đôi với trách nhiệm, thì cơ chế kiểm soát quyền lực càng phải được thực hiện chặt chẽ. Đại biểu HĐND cần giữ được sự khách quan, công tâm, không bị chi phối bởi lợi ích cục bộ; đồng thời phải thường xuyên giữ mối liên hệ mật thiết với cử tri để bảo đảm mọi quyết định đều xuất phát từ lợi ích chung.

Trong mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, HĐND phải thực sự là thiết chế đại diện và kiểm soát quyền lực hiệu quả ở địa phương. Vì vậy, việc "thiết kế" cơ cấu và tiêu chuẩn đại biểu cần chuyển mạnh từ tư duy bảo đảm đủ thành phần sang tư duy bảo đảm đủ năng lực thực thi, đủ bản lĩnh và đủ trách nhiệm trước Nhân dân.

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh cùng đoàn công tác kiểm tra công tác chuẩn bị cho bầu cử tại một điểm bầu cử thuộc tỉnh Quảng Ninh

Xây dựng đội ngũ ĐBQH bản lĩnh, trí tuệ, chuyên nghiệp và hành động

Đối với đại biểu Quốc hội, trong điều kiện đất nước bước vào giai đoạn phát triển với yêu cầu tăng trưởng cao, chuyển đổi số mạnh mẽ và hội nhập sâu rộng, tiêu chuẩn về bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn và kỹ năng lập pháp cần được cụ thể hóa ra sao để đáp ứng yêu cầu xây dựng thể chế hiện đại?

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh: Trong giai đoạn phát triển mới của đất nước, khi chúng ta đặt mục tiêu tăng trưởng cao, bền vững, thúc đẩy chuyển đổi số toàn diện và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, vai trò của Quốc hội trong việc hoàn thiện thể chế, kiến tạo môi trường phát triển càng trở nên đặc biệt quan trọng. Do đó, tiêu chuẩn đối với đại biểu Quốc hội cần được cụ thể hóa theo hướng đáp ứng yêu cầu xây dựng một hệ thống pháp luật đồng bộ, hiện đại, khả thi và có tính dự báo cao.

Trước hết, về bản lĩnh chính trị, đại biểu Quốc hội phải thực sự vững vàng, kiên định mục tiêu, lý tưởng của Đảng, đặt lợi ích quốc gia, dân tộc lên trên hết, trước hết. Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng, nhiều vấn đề mới, phức tạp và nhạy cảm có thể phát sinh, đòi hỏi đại biểu không chỉ nắm chắc chủ trương, đường lối mà còn có khả năng xử lý hài hòa giữa yêu cầu phát triển, bảo đảm

an sinh xã hội và giữ vững độc lập, tự chủ. Bản lĩnh chính trị còn thể hiện ở tinh thần dám nêu chính kiến, dám tranh luận trên cơ sở khoa học và thực tiễn vì lợi ích chung.

Về trình độ chuyên môn, yêu cầu ngày càng cao đối với công tác lập pháp đòi hỏi đại biểu phải có kiến thức nền tảng vững chắc, đặc biệt trong các lĩnh vực then chốt như kinh tế số, chuyển đổi xanh, tài chính - ngân sách, khoa học - công nghệ, quản trị công, pháp luật quốc tế. Quốc hội ngày nay không chỉ ban hành luật để quản lý mà còn phải kiến tạo không gian phát triển, tháo gỡ điểm nghẽn thể chế, tạo động lực cho đổi mới sáng tạo. Vì vậy, đại biểu cần có tư duy chính sách, khả năng phân tích tác động và nhìn nhận vấn đề trong mối liên hệ tổng thể, dài hạn.

Đối với kỹ năng lập pháp, yêu cầu đặt ra là phải nâng cao tính chuyên nghiệp. Đại biểu cần chủ động nghiên cứu hồ sơ dự án luật, tham gia sâu vào quá trình thảo luận, chỉnh lý; tăng cường tranh luận trên nghị trường; coi trọng việc tham vấn chuyên gia, đối tượng chịu tác động của chính sách. Đồng thời, kỹ năng giám sát việc thi hành pháp luật cũng phải được chú trọng, bảo đảm luật sau khi ban hành thực sự đi vào cuộc sống.

Trong điều kiện chuyển đổi số mạnh mẽ, đại biểu Quốc hội cũng cần thích ứng với phương thức làm việc hiện đại, khai thác hiệu quả dữ liệu, ứng dụng công nghệ trong hoạt động lập pháp và giám sát. Điều này không chỉ nâng cao chất lượng quyết định mà còn tăng tính minh bạch, công khai trong hoạt động của Quốc hội.

Việc cụ thể hóa tiêu chuẩn đại biểu Quốc hội trong giai đoạn mới chính là hướng tới xây dựng đội ngũ đại biểu có bản lĩnh vững vàng, trí tuệ, chuyên nghiệp và hành động, đủ năng lực đồng hành cùng Chính phủ trong kiến tạo phát triển, đồng thời thực hiện tốt chức năng lập pháp và giám sát tối cao theo Hiến định.

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh kiểm tra công tác chuẩn bị bầu cử tại Hưng Yên

Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND được thông qua vào tháng 6/2025 được kỳ vọng sẽ tạo khuôn khổ pháp lý đồng bộ cho cuộc bầu cử sắp tới. Bà có thể cho biết những nội dung sửa đổi quan trọng nhất mà cử tri cần quan tâm?

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh: Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND được Quốc hội khóa XV thông qua ngày 24/6/2025 và có hiệu lực từ 1/7/2025 là bước hoàn thiện quan trọng nhằm bảo đảm sự thống nhất với Hiến pháp đã được sửa đổi, đồng thời phù hợp với mô hình tổ chức chính quyền địa phương mới.

Theo đó, đã hoàn thiện mô hình tổ chức các cơ quan phụ trách bầu cử ở địa phương phù hợp với mô hình chính quyền 2 cấp. Luật đã sửa đổi các quy định liên quan đến Ủy ban bầu cử, Ban bầu cử và Tổ bầu cử, trong đó xác định rõ thẩm quyền của Ủy ban bầu cử cấp tỉnh và cấp xã; bỏ cấp huyện trong tổ chức bầu cử; quy định cụ thể số lượng thành viên, thành phần tham gia và mốc thời gian thành lập. Việc này bảo đảm tổ chức bầu cử tinh gọn, rõ trách nhiệm, tránh chồng chéo.

Cùng với đó, nhấn mạnh yêu cầu về cơ cấu, thành phần và tăng tỉ lệ nữ ứng cử. Luật sửa đổi quy định bảo đảm có ít nhất 35% tổng số người trong danh sách chính thức những người ứng cử là phụ nữ đối với cả đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND. Đây là bước tiến quan trọng nhằm thúc đẩy bình đẳng giới và nâng

cao vai trò của phụ nữ trong cơ quan dân cử.

Luật cũng được sửa đổi theo hướng xác định rõ thẩm quyền ấn định đơn vị bầu cử, số lượng đại biểu được bầu căn cứ theo dân số; đồng thời quy định cụ thể số lượng cử tri trong một khu vực bỏ phiếu (từ 300 đến 4.000 cử tri), có cơ chế linh hoạt đối với miền núi, hải đảo. Điều này nhằm bảo đảm tính bình đẳng trong bầu cử và thuận lợi cho cử tri thực hiện quyền của mình.

Bên cạnh đó, hoàn thiện quy trình hiệp thương, giới thiệu người ứng cử theo hướng chặt chẽ, minh bạch hơn. Nhiều điều khoản liên quan đến hội nghị cử tri, hội nghị hiệp thương được sửa đổi, bổ sung theo hướng quy định rõ trách nhiệm triệu tập, thành phần tham dự, thời hạn tổ chức và trách nhiệm gửi biên bản đến các cơ quan có thẩm quyền. Việc rút ngắn một số mốc thời gian nhưng vẫn bảo đảm quy trình 3 vòng hiệp thương thể hiện tinh thần cải cách thủ tục, đồng thời giữ vững nguyên tắc dân chủ, khách quan.

Luật sửa đổi cũng cho phép tổ chức tiếp xúc cử tri theo hình thức trực tuyến hoặc kết hợp trực tiếp – trực tuyến. Đây là điểm mới quan trọng, phù hợp với yêu cầu chuyển đổi số, đồng thời mở rộng điều kiện để cử tri tham gia đầy đủ, nhất là ở những địa bàn đặc thù. Tuy nhiên, Luật cũng đặt yêu cầu bảo đảm an toàn thông tin và an ninh mạng.

Ngoài ra, Luật bổ sung cơ chế linh hoạt trong điều hành bầu cử, giao Hội đồng Bầu cử quốc gia chủ động điều chỉnh thời gian các bước khi có vướng mắc phát sinh, bảo đảm cuộc bầu cử diễn ra đúng luật nhưng vẫn phù hợp thực tiễn.

Các sửa đổi lần này không chỉ mang tính kỹ thuật, mà còn hướng tới mục tiêu tổ chức cuộc bầu cử trong điều kiện bộ máy mới một cách đồng bộ, minh bạch, dân chủ và hiệu quả, qua đó nâng cao chất lượng đại biểu và củng cố niềm tin của cử tri đối với cơ quan quyền lực nhà nước.

Với vai trò Phó Chủ tịch Thường trực của Hội đồng Bầu cử quốc gia, bà đánh giá như thế nào về yêu cầu nâng cao chất lượng đại biểu gắn với củng cố niềm tin của cử tri? Theo bà, đâu là yếu tố then chốt để mỗi lá phiếu thực sự gửi gắm được kỳ vọng về một bộ máy đại diện tinh gọn, chuyên nghiệp và hành động?

Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh: Nâng cao chất lượng đại biểu luôn là yêu cầu xuyên suốt trong mỗi nhiệm kỳ, nhưng trong bối cảnh hiện nay, yêu cầu đó càng trở nên cấp thiết hơn khi chúng ta đang tiếp tục hoàn thiện tổ chức bộ máy theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả và xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa hiện đại.

Chất lượng đại biểu không chỉ được đo bằng trình độ hay cơ cấu, mà trước hết được thể hiện ở trách nhiệm trước Nhân dân, ở khả năng thực thi nhiệm vụ lập pháp, giám sát và quyết định các vấn đề quan trọng của đất nước và địa phương một cách thực chất. Khi đại biểu thực sự có bản lĩnh, có trí tuệ, có tinh thần phụng sự và gắn bó mật thiết với cử tri, thì niềm tin của Nhân dân sẽ được củng cố một cách bền vững.

Từ góc độ của Hội đồng Bầu cử quốc gia, chúng tôi xác định rõ rằng nâng cao chất lượng đại biểu phải bắt đầu ngay từ khâu chuẩn bị nhân sự, quy trình hiệp thương, giới thiệu người ứng cử bảo đảm dân chủ, khách quan, công khai, minh bạch. Việc lựa chọn người ứng cử phải đặt tiêu chuẩn và năng lực thực tiễn lên hàng đầu, đồng thời bảo đảm sự hài hòa về cơ cấu, thành phần đại diện.

Tuy nhiên, yếu tố then chốt để mỗi lá phiếu thực sự gửi gắm được kỳ vọng của cử tri không chỉ nằm ở quy trình tổ chức chặt chẽ, mà còn ở sự tham gia có trách nhiệm của mỗi cử tri. Khi cử tri tìm hiểu kỹ thông tin về người ứng cử, cân nhắc trên cơ sở tiêu chuẩn, chương trình hành động và uy tín thực tiễn, thì lá phiếu sẽ trở thành sự lựa chọn có ý thức, thể hiện quyền làm chủ của Nhân dân.

Có thể nói, cuộc bầu cử không chỉ là sự kiện chính trị - pháp lý quan trọng, mà còn là dịp để củng cố niềm tin, tăng cường sự gắn kết giữa Nhân dân với Nhà nước. Một bộ máy đại diện tinh gọn, chuyên nghiệp và hành động chỉ có thể hình thành khi cả hệ thống chính trị làm tốt công tác chuẩn bị và khi mỗi lá phiếu được đặt vào hòm phiếu bằng niềm tin, trách nhiệm và kỳ vọng chính đáng của cử tri.

Xin trân trọng cảm ơn bà!

Theo chinhphu.vn